

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

päivitetty 11.5.2020

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön ohje opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjille koronavirusepidemian aikana

Lakiperusteet ja toimivaltaisuuudet

Tartuntatautilain (1227/2016) 8 § mukaisesti aluehallintovirasto sovittaa yhteen ja valvoo tartuntojen torjuntaa alueellaan. Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä ohjaa ja tukee kuntia ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköitä tartuntatautien torjunnassa, kehittää alueellisesti tartuntatautien diagnostiikkaa ja hoitoa sekä selvittää epidemioita yhdessä kuntien kanssa. Aluehallintovirasto ja sen toimialueen sairaanhoidopiirien kuntayhtymät tekevät yhteistyötä tartuntatautien torjunnassa. Aluehallintovirasto tekee tässä laissa säädetty hallinnolliset päätökset käyttäen hyväksi sairaanhoidopiirin kuntayhtymän, erityisvastuualueen ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta.

Tartuntatautilain (1227/2016) 9 § mukaisesti kunnan velvollisuutena on järjestää alueellaan tässä laissa tarkoitettu tartuntatautien vastustamistyö osana kansanterveys-työtä siten kuin kansanterveystyössä (66/1972), terveydenhuoltolaissa ja tässä laissa säädetään. Tartuntatautien vastustamistyöhön kuuluu tässä laissa tartuntatautien ehkäisy, varhaistoteaminen ja seuranta, epidemian selvittämiseksi tai torjumiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi epäillyn tutkimus, hoito ja lääkinnällinen kuntoutus sekä hoitoon liittyvien infektioiden torjunta.

Ohjeen tarkoitus

Tämän ohjeen tarkoitus on tukea kouluja ja varhaiskasvatuksen toimintayksiköitä toteuttamaan turvallinen koulunkäynti tai varhaiskasvatus lapsille ja henkilökunnalle koronaepidemian aikana. Ohjetta noudattamalla voidaan vähentää tartuntariskiä koulunkäynnin tai varhaiskasvatuksen yhteydessä.

Ohjeet turvalliseen koulunkäyntiin ja varhaiskasvatukseen

1. Kouluun tai varhaiskasvatukseen ei saa tulla sairaana

Koronavirus aiheuttaa hengitystieinfektion, jonka oireita voivat olla mm. yskä, kurkkukipu, kuume, hengenahdistus, lihaskivut, vatsaoireet ja päänsärky (<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19>). Kenenkään lapsen tai aikuisen ei pidä tulla kouluun tai varhaiskasvatukseen, jos hänellä on mitään sairastumiseen viittaavia oireita. Jos lapsi sairastuu päivän aikana, oireinen lapsi siirretään välittömästi erilliseen tilaan odottamaan vanhempaa aikuisen valvonnassa. Aikuisen välttää lähikontaktia sairastuneeseen säilyttäen riittävän etäisyyden. Oireisten tulee olla yhteydessä omalle terveysasemalleen ja hakeutua sieltä saattajien ohjeiden mukaisesti koronavirustestiin.

2. Riskiryhmään kuuluvat

Vaikea koronavirustauti on äärimmäisen harvinainen lapsilla, eikä sen riski ole lisääntynyt terveillä eikä niillä lapsilla ja nuorilla, joiden perussairaus on hoitotasapainossa. Hoitava lääkäri arvioi voiko lapsi, jolla tai jonka perheenjäsenellä on vaikea perussairaus tai joka tarvitsee säännöllistä puolustuskykyä lamaavaa lääkitystä, palata kouluun tai varhaiskasvatukseen. Vaikean koronavirustaudin riskiryhmään kuuluvat ne lapset, joiden perussairaus muutenkin aiheuttaa suurentuneen riskin vakaville infektioille.

Kouluissa tai varhaiskasvatuksessa työskentelevien osalta toimenpiteet perustuvat työnantajan tekemään riskinarvioon. Työterveyshuolto tukee työnantajaa riskinarviossa.

Vakavan koronavirustaudin riskiryhmät: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19/vakavan-koronavirustaudin-riskiryhmat>

3. Tarpeettomia fyysisiä kontakteja tulee välttää

Koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana (<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19>). Koulussa ja varhaiskasvatuksessa vältetään tilanteita, joissa ollaan suorassa kosketuksessa muiden kanssa. Kunnan sivistystoimi ja kunnan

tartuntataudeista vastaava yksikkö ohjeistavat tarvittaessa tarkemmin käytännön toimenpiteissä.

- Isoja yhteistilaisuuksia ei järjestetä.
- Muiden kuin lasten sekä koulun ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan oleskelua koulun tai varhaiskasvatuksen alueella vältetään. Kunkin yksikön pitää määritellä omaan tilanteeseensa sopivat käytännöt ja ohjeistaa perheitä toimimaan niiden mukaisesti.
- Hygienian tehostamisesta huolimatta on tärkeää huolehtia, että lapsi saa tarvitsemansa aikuisen läheisyyden, turvan ja vuorovaikutuksen mahdollisimman samalla tavalla kuin ennenkin.
- Henkilökunnan kokoontumisia tulee välttää, esimerkiksi opettajien kokoukset järjestetään ensisijaisesti etäyhteyden avulla.
- Varhaiskasvatuksessa henkilöstön tulisi toimia saman lapsiryhmän kanssa.
- Henkilöiden välisistä turvaväleistä ei olla antamassa määräyksiä, ryhmiä ei tarvitse jakaa vaan väljyyttä haetaan tilajärjestelyillä.
- Henkilöstö ei pääsääntöisesti siirry yksiköstä toiseen tartuntojen leviämisen ehkäisemiseksi.
- Koulussa tai varhaiskasvatuksessa tapahtuva toiminta ei ole kokoontumislain mukainen yleinen kokous tai yleisötilaisuus. Toimintaan ei sovelleta mahdollisia kokoontumisrajoituksia.
- Ryhmäkokoja ja henkilöstömitoitusta koskeva sääntely on voimassa sellaisena kuin se on voimassa varhaiskasvatusta ja perusopetusta koskevassa lainsäädännössä.

Kouluja koskevia lisähuomioita:

- Koulun tilaratkaisut toteutetaan niin, että oppilaita on kouluissa kerralla aiempaa vähemmän. Tyhjillään olevia (esim. toisen asteen oppilaitosten) opetustiloja voidaan tarvittaessa ottaa tähän käyttöön.
- Alakouluissa opetusryhmät pidetään erillään koko koulupäivän ajan. Yläkoulussa ja valinnaisissa aineissa opetusryhmä voi vaihtua, mikäli opetusta ei voida muutoin toteuttaa.
- Mikäli opetusryhmien erillään pitäminen esim. yläkouluissa on mahdollonta, panostetaan väljyyteen ja pyritään porrastamaan opetusta mahdollisuuksien mukaan.
- Kouluruokailu järjestetään oman luokan tai ryhmän kanssa, ei yhteisruokailua ruokasalissa. Ruokasalia voi kuitenkin käyttää porrastetusti. Hygieniasta huolehditaan ruuanvalmistuksen ja -jakelun sekä syömisen aikana.

Työterveyslaitoksen ohje työntekijälle:

<https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-tyontekijalle>

4. Hyvä käsi- ja yskimishygienia estää tartuntoja

Koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana ([https://thl.fi/fi/web/infektio-
taudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavi-
rus-covid-19](https://thl.fi/fi/web/infektio-
taudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavi-
rus-covid-19)). Oikein toteutettu yskimis- ja käsihygienia estää tartuntoja.

- Sekä lapset että aikuiset pesevät kätensä aina tullessaan kouluun tai varhaiskasvatukseen, sekä ennen kotiinlähtöä. Lisäksi kädet pestään ennen ruokailua, aina ulkoa sisälle tullessa, sekä aina aivastamisen tai yskimisen jälkeen, tai kun kädet ovat näkyvästi likaiset. Kädet kuivataan kertakäyttöisiin paperisiin käsipyyhkeisiin.
- Jos käsienpesumahdollisuutta ei ole, käytetään käsihuuhdetta. Käsihuuhdetta tulee olla helposti saatavilla. Lasten käsihuuhteen käyttö tapahtuu aikuisen valvonnassa.
- Aivastamisen tai yskimisen yhteydessä suun eteen laitetaan kertakäyttö-nenäliina, joka heitetään heti käytön jälkeen pois. Jos nenäliinaa ei ole saatavilla, suojataan suu kyynärtaipeella. Kädet pestään tämän jälkeen.
- Maskien käyttöä ei yleisesti suositella koulussa tai varhaiskasvatuksessa, mutta maskia voi halutessaan käyttää ottaen huomioon siihen liittyvät ohjeet.

[https://thl.fi/fi/web/infektio-
taudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/infektio-
den-ehkaisy-ja-torjuntaohjeita/kasienpesu-ja-yskiminen](https://thl.fi/fi/web/infektio-
taudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/infektio-
den-ehkaisy-ja-torjuntaohjeita/kasienpesu-ja-yskiminen)

[https://thl.fi/fi/web/infektio-
taudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankoh-
taista-koronaviruksesta-covid-19/ohjeita-kansalaisille-koronaviruk-
sesta/kankaisten-kasvomaskien-kaytto-koronaviruspandemian-aikana](https://thl.fi/fi/web/infektio-
taudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankoh-
taista-koronaviruksesta-covid-19/ohjeita-kansalaisille-koronaviruk-
sesta/kankaisten-kasvomaskien-kaytto-koronaviruspandemian-aikana)

<https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/tietoa-itse-tehdyista-kasvomaskista>

5. Siivous

Koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun sairastunut yskii tai aivastaa. On mahdollista, että virus tarttuu myös kosketuksen kautta. Koronavirukset eivät säily pitkiä aikoja ilmassa tai pinnoilla vaihtelevissa lämpötiloissa. Tavaroiden välityksellä tapahtuvia tartuntoja ei ole todettu. Siivouksessa käytetään heikosti emäksistä yleispuhdistusainetta. Saniteettitiloissa voi siivousta tehostaa käyttämällä desinfiointiainetta. Noudatetaan Työterveyslaitoksen siivousohjeita.

- Pyyhitään kosketuspinnat, kuten ovenkahvat, käsinojat, pulpetit ja pöydät, valokatkaisijat ja hanat vähintään päivittäin, mielellään kahdesti päivässä.

- Yhteiskäytössä olevien työvälineiden, kuten näppäimistöjen, tablettien tai askartelutarvikkeiden (sakset ym.) käyttöä vältetään tai ne puhdistetaan aina käyttäjien välillä.
- Omia leluja ei toistaiseksi tuoda varhaiskasvatukseen.

<https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-siivoukseen>

6. Jos koulussa tai varhaiskasvatuksessa todetaan koronavirustartunta

Tartuntaketjujen selvitystyö kuuluu kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaavalle lääkärille. Jos koronavirustartunta todetaan jollakulla koulussa tai varhaiskasvatuksessa, selvitetään onko tapahtunut altistumista, ja altistuneet pitää jäljittää ja asettaa karanteeniin 14 vuorokaudeksi.

Koronavirustartunnan saaneen on oltava pois koulusta tai varhaiskasvatuksesta vähintään 14 vuorokauden ajan oireiden alkamisesta, mutta tarvittaessa pidempään niin, että hän on ollut vähintään kaksi vuorokautta oireeton ennen kuin palaa kouluun tai varhaiskasvatukseen.